

Chương trình mục tiêu quốc gia về Sử dụng năng lượng tiết kiệm và hiệu quả năm 2011: **Chất và lượng đều đạt**

HOÀNG QUÂN - NGUYỄN HẬU

Vừa qua, tại Hà Nội, Bộ Công Thương đã tổ chức cuộc họp đánh giá kết quả thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia (MTQG) về sử dụng năng lượng tiết kiệm và hiệu quả năm 2011 và triển khai năm 2012. Chủ trì cuộc họp là Thứ trưởng Bộ Công Thương Hoàng Quốc Vương - Phó trưởng Ban chỉ đạo Chương trình MTQG về Sử dụng năng lượng tiết kiệm và hiệu quả; Ông Phạm Mạnh Thắng - Tổng cục trưởng Tổng cục Năng lượng - Bộ Công Thương và đại diện các bộ: Xây dựng, Thông tin Truyền thông, Tài chính, Giao thông - Vận tải, Giáo dục và Đào tạo.

Tích cực và hiệu quả

Mặc dù gặp khó khăn về thay đổi tổ chức, nhân lực, song các nhiệm vụ, đề án và dự án của Chương trình đều đã bám sát 5 nhóm nội dung cũng như đạt tiến độ đã được phê duyệt; nhiều nhiệm vụ, đề án, dự án đạt hiệu quả cao và có khả năng nhân rộng, góp phần giảm chi phí năng lượng, nâng cao sức cạnh tranh của doanh nghiệp. Tổng kinh phí cấp cho Chương trình trong năm 2011 là 70 tỷ đồng; trong đó: 50 tỷ đồng thuộc kinh phí sự nghiệp và 20 tỷ đồng dành cho các dự án hỗ trợ đầu tư. Theo kết quả nhận được từ các báo cáo triển khai các nhiệm vụ năm 2011, toàn bộ kinh phí sự nghiệp ước thực hiện 50 tỷ đồng (đạt 100%). Kinh phí từ nguồn vốn đầu tư phát triển đạt 2 tỷ đồng (ước đạt 10%) do việc ngừng triển khai mới các dự án đầu tư để thực hiện Nghị quyết 11/NQ-CP của Chính phủ.

Về lĩnh vực quản lý nhà nước trong sử dụng năng lượng tiết kiệm hiệu quả, Bộ Công Thương đã phối hợp với các cơ quan liên quan tổ chức xây dựng và ban hành một số văn bản quy phạm pháp luật trong lĩnh vực sử dụng năng lượng, cho đến nay, về cơ bản đã hình thành khung pháp lý để triển khai các hoạt động trong lĩnh vực TKNL. Tính đến năm 2011, mạng lưới thực hiện nhiệm vụ thuộc Chương trình bao gồm: 10

Họp Ban chỉ đạo chương trình mục tiêu quốc gia sử dụng năng lượng tiết kiệm và hiệu quả

Trung tâm TKNL, 18 đơn vị là các trung tâm khuyến công, tư vấn công nghiệp thuộc Sở Công Thương các tỉnh có chức năng hoạt động về TKNL và các đơn vị tư vấn chuyên ngành. Ngoài các trung tâm trên còn có khoảng 30 đơn vị khác làm công tác tư vấn cho Chương trình bao gồm các trường đại học, viện nghiên cứu, cơ quan chuyên ngành...

Nhằm triển khai Luật Sử dụng năng lượng tiết kiệm và hiệu quả, Chương trình đang phối hợp với Tổng cục Thống kê xây dựng và đưa hệ thống tiêu chí thống kê năng lượng vào hệ thống thống kê quốc gia và dự kiến giai đoạn triển khai khảo sát thí điểm là 2012- 2013, với mục tiêu hàng năm sẽ xuất bản thống kê năng lượng Việt Nam. Cũng trong năm 2011, Văn phòng TKNL đã tập hợp, tính toán và trình Thủ tướng Chính phủ phê duyệt 1024 cơ sở sử dụng năng lượng trọng điểm trên toàn quốc.

Về mục tiêu phát triển, phổ biến các trang thiết bị hiệu suất cao, TKNL, từng bước phát loại bỏ các trang thiết bị hiệu suất thấp, trong năm 2011, Chương trình tiếp tục phối hợp với Viện Tiêu chuẩn tổ chức rà soát, xây dựng 3 bộ tiêu chuẩn cho điều hòa inverter, đèn LED, máy thu hình, đã tổ chức đánh giá năng lực cho 5 phòng thử nghiệm phục vụ dán nhãn TKNL thí điểm tự nguyện cho 147 sản phẩm thuộc lĩnh vực gia dụng

của 13 công ty như Balast tiết kiệm điện, đèn chiếu sáng CFL, huỳnh quang compact (CFL), đèn huỳnh quang ống tiết kiệm (T8, T5), quạt, động cơ. Tiếp tục triển khai chương trình quảng bá thiết bị đun nước nóng bằng năng lượng mặt trời tại hộ gia đình với quy mô hỗ trợ lắp đặt thí điểm 26.800 giàn. Bên cạnh đó, Chương trình cũng đã thực hiện thí điểm thúc đẩy lắp đặt bình nước bằng năng lượng mặt trời quy mô công nghiệp cho các đối tượng khách sạn, tập thể cho trên 30 công trình bình nước nóng mặt trời quy mô công nghiệp, tiết kiệm khoảng 3,9 triệu kWh/năm.

Sử dụng năng lượng tiết kiệm và hiệu quả trong các doanh nghiệp sản xuất công nghiệp cũng thu được những thành công lớn. Trong năm 2011, Chương trình đã hỗ trợ, tư vấn các ngành sản xuất công nghiệp tiêu thụ nhiều năng lượng như Điện lực, Than và Khoáng sản, Xi măng, Công nghiệp tàu thủy, Thép, Hóa chất... xây dựng các chương trình tiết kiệm năng lượng ngắn hạn và trung hạn của ngành, xây dựng mô hình thí điểm quản lý năng lượng và đào tạo cán bộ quản lý năng lượng tại đơn vị. Cụ thể: đã xây dựng định mức cho 4 phân ngành thép, xi măng, dệt nhuộm và chế biến thủy sản; phối hợp với các đơn vị tư vấn tổ chức kiểm toán năng lượng cho hơn 200 doanh nghiệp trên phạm vi toàn quốc (khuôn khổ Chương trình là hơn 100 doanh nghiệp).

Rà soát, phân loại và triển khai kênh phối hợp mới

Nhìn chung, kết quả hoạt động TKNL năm 2011 đã đạt và vượt mục tiêu đề ra. Đây chính là cơ sở để Ban chỉ đạo Chương trình MTQG về sử dụng năng lượng tiết kiệm và hiệu quả triển khai kế hoạch năm 2012.

Căn cứ vào Quyết định số 2406/QĐ-TTg ngày 18/12/2011 của Thủ tướng Chính phủ về ban hành Danh mục các chương trình MTQG giai đoạn 2012-2015, trong đó, Chương trình MTQG về Sử dụng năng lượng tiết kiệm và hiệu quả được cấp kinh phí 82,5 tỷ đồng, trong đó, kinh phí sự nghiệp 62,5 tỷ đồng, vốn đầu tư phát triển 20 tỷ đồng, kinh phí giao cho các Bộ Giao thông Vận tải 7,5 tỷ đồng, Bộ Xây dựng 7 tỷ đồng, Bộ Giáo dục và Đào tạo 4 tỷ đồng. 4 dự án thành phần trong Chương trình bao gồm: Dự án 1 là tăng cường giáo dục, tuyên truyền phổ biến thông tin, vận động cộng đồng, nâng cao nhận thức, thúc đẩy sử dụng năng lượng tiết kiệm và hiệu quả, bảo vệ môi trường; Dự án 2: phát triển, phổ biến các trang thiết bị hiệu suất cao, TKNL, từng bước loại bỏ các trang thiết bị hiệu suất thấp; Dự án 3: Thúc đẩy TKNL và hiệu quả trong các tòa nhà; Dự án 4: Thúc đẩy TKNL trong ngành Giao thông và Vận tải.

Về dự án 1, theo ý kiến của đại diện Bộ Tài chính, Ban chỉ đạo Chương trình cần rà soát lại các kênh tuyên truyền, phổ biến thông tin vì trong năm 2011, công tác

này đã được triển khai rất rộng ở cả trung ương lẫn địa phương, tại các doanh nghiệp và tập đoàn. Hiệu quả thì đã thấy rõ, nhưng cần phải rà soát, thu hẹp lại và có trọng tâm hơn để tránh bị trùng lặp gây tốn kém.

Giáo sư, viện sĩ, nhà giáo Trần Đình Long, đại diện cho Liên hiệp các hội Khoa học Kỹ thuật Việt Nam gợi ý cho Ban chỉ đạo Chương trình về việc nên phối hợp với Liên hiệp các hội Khoa học Kỹ thuật Việt Nam trong việc tổ chức Giải thưởng khoa học công nghệ (VIFO-TEC), qua đó có thể khuyếch trương Chương trình này lên. Tương tự như vậy với cuộc thi Sáng tạo - khoa học phát động trong học sinh sinh viên của Bộ Giáo dục và Đào tạo, Chương trình cũng nên tiếp cận và tranh thủ quảng bá cho mình và hoạt động của mình. Giáo sư cũng cho rằng, hiện nay, việc tuyên truyền, giáo dục cho học sinh, sinh viên về việc sử dụng năng lượng tiết kiệm và hiệu quả trong trường học đang đi theo 2 xu hướng: đưa thành một môn học và tích hợp thông tin lồng ghép vào các môn học đã có, nhưng để chương trình giáo dục của các em không bị nặng thêm thì nên đi theo xu hướng lồng ghép. Đây cũng là cách giảng dạy được các em tiếp thu hiệu quả hơn.

Ông Chu Mạnh Hùng, đại diện Bộ Giao thông Vận tải cho rằng, khởi nguồn của mọi bài toán đều bắt nguồn từ cơ chế. Thực hiện nhiệm vụ trong Chương trình sử dụng năng lượng tiết kiệm và hiệu quả, vừa qua, Bộ này đã thử nghiệm đào tạo lái xe sinh thái trên 60 lái xe trong TP.HCM và đã thu được nhiều kết quả tốt. Lái xe sinh thái (biết cách dừng, đỗ, lái xe tuân thủ các phương pháp kỹ thuật chuẩn nhằm sử dụng năng lượng một cách hiệu quả nhất) là một khái niệm mới ở Việt Nam nhưng trên thế giới thì đã khá phổ biến. Tuy nhiên, ông Hùng cũng e ngại, thử nghiệm thành công như vậy nhưng chưa chắc đã áp dụng được vào thực tế vì “vướng” cơ chế, tương tự như việc sử dụng gas thay thế xăng trong giao thông vận tải hiện vẫn đang dậm chân tại chỗ vì Nhà nước chưa có cơ chế đầu tư các trạm cấp gas trên đường. Đây cũng là một vấn đề mà kế hoạch của Chương trình MTQG về sử dụng năng lượng tiết kiệm và hiệu quả năm 2012 chưa đề cập đến.

Phát biểu chỉ đạo cuộc họp, Thứ trưởng Bộ Công Thương Hoàng Quốc Vượng đánh giá cao những kết quả mà Chương trình MTQG về sử dụng năng lượng tiết kiệm và hiệu quả năm 2011 đã đạt được. Về kế hoạch năm 2012, Thứ trưởng cũng yêu cầu Ban chỉ đạo Chương trình rà soát lại việc phân bổ kinh phí, hoạt động nào mang lại hiệu quả lớn thì phải tập trung vào, đặc biệt nên rà soát lại “mảng” thông tin, tuyên truyền. Thứ trưởng cũng cho rằng, Ban chỉ đạo Chương trình nên chú trọng đến việc phối hợp với Liên hiệp các hội Khoa học Kỹ thuật Việt Nam để có thêm một kênh quảng bá vừa hiệu quả, vừa thiết thực, để giai đoạn 2012, hiệu quả của Chương trình sẽ cao hơn. ♦